

**АСОЦІАЦІЯ
ЯГІДНИЦТВО
УКРАЇНИ**

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

Період аналізу: Травень 2025

Дата публікації: 03.06.2025

Зміст

Основні тенденції на внутрішньому та зовнішньому ринку ягід	3
Огляд ринку	3
Погодні/сезонні чинники	4
Зміни в споживчому попиті	8
Аналіз цін на ягоди (суніця, лохина, малина) на ринку України	9
Регуляторні зміни	15
Події та ініціативи	19
Рекомендації для членів	22

Основні тенденції на внутрішньому та зовнішньому ринку ягід

Огляд ринку

Упродовж останніх років травень в Україні традиційно означав початок активного збору перших ягід, насамперед, суниці. У південних регіонах, таких як Одеська та Херсонська області, збір розпочинався ще в середині місяця, а згодом поступово охоплював центральні та північні регіони країни. Цей період зазвичай визначав старт цінового формування на ринку свіжих ягід. У другій половині травня починали дозрівати ранні сорти малини, а наприкінці місяця — перші врожаї лохини, хоча пік збору останньої припадав на червень-липень. Загалом травень був періодом поступового нарощування пропозиції та підготовки до повноцінного ягідного сезону.

У 2025 році сезон стартував із затримкою приблизно на 1–2 тижні порівняно з середніми багаторічними термінами, через аномальні весняні заморозки. У квітні та травні температура повітря в окремих регіонах знижувалася до $-6...-8^{\circ}\text{C}$, що призвело до значних пошкоджень плодових та ягідних культур.

У Європі динаміка ягідного ринку в травні значною мірою визначається географічним розташуванням країн та відповідними кліматичними умовами. У південних регіонах Європейського Союзу, таких як Іспанія, Греція та Італія, травень традиційно є піковим періодом збору суниці. У ці країни припадає значна частка поставок на внутрішній ринок ЄС, що робить їх ключовими експортерами на травневому етапі сезону. Основними напрямками експорту є країни Центральної та Західної Європи — зокрема Німеччина, Франція, Нідерланди та Велика Британія — які мають стабільно високий споживчий попит на ранню ягоду, а власне виробництво на цей час ще перебуває на початковій стадії.

У центральних і північних країнах Європи ягідний сезон у травні лише набирає обертів. У Польщі, Франції, Великій Британії та Нідерландах збір суниці зазвичай починається в другій половині місяця або наприкінці травня. Щодо інших ягід, таких як малина та лохина, то їх основний збір у цих країнах стартує значно пізніше —

переважно з червня або навіть липня. Це створює вікно можливостей для експортерів з південніших регіонів, зокрема з України, постачати продукцію до моменту виходу на ринок місцевих виробників.

Іспанія, Італія та Греція залишаються для України основними конкурентами на європейському ринку ягід у травні, оскільки вже мають налагоджену експортну інфраструктуру та стабільні торговельні зв'язки, не зважаючи, що травень для України поки менш конкурентний через пізніше дозрівання ягід, ніж у південних європейських країнах. Водночас, країни-імпортери, такі як Німеччина, Австрія, Бельгія, Нідерланди та скандинавські держави, зберігають високий попит на ягоди в цей перехідний період між зимовим імпортом і початком власного збору. Це підтверджує потребу в активній участі українських виробників на ринку ЄС саме у травні, коли конкуренція висока, але й відкривається стратегічне вікно для експорту ранньої продукції.

Погодні/сезонні чинники

У квітні та травні 2025 року в Україні спостерігалися аномальні весняні заморозки, які збіглися з фазами активного цвітіння та формування зав'язі у багатьох ягідних культур. У поєднанні з весняною посухою це призвело до істотного зниження врожайності, особливо в північних, центральних та західних регіонах країни. Найбільших втрат зазнали ранні сорти суниці (суниці садової), малини та лохини.

Інформація нижче базується на результатах опитування, проведеного серед учасників Асоціації «Ягідництво України».

Суниця (суниця садова)

Суниця виявилася найбільш вразливою культурою. Заморозки в період цвітіння спричинили пошкодження квіток і зниження активності запилювачів, що негативно вплинуло на зав'язування плодів.

Мінімальні втрати серед опитаних господарств — **від 30% до 50%**, у деяких випадках втрати можуть бути ще вищими.

Особливо постраждали регіони:

- **Центральні області (Вінницька, Житомирська)** — мінімальні втрати становлять **до 50%**.
- **Північні та західні області (Волинська, Рівненська)** — **від 30%**.
- **Східна Україна (Харківська область)** — мінімальні втрати **до 40%**.

Лохина

Лохина виявилася однією з найбільш чутливих до заморозків культур. Особливо постраждали ранні сорти в центральних і північних регіонах, де температура опускалась до критичних значень у травні.

Мінімальні втрати — від **30% до 80–90%**, залежно від регіону і сорту.

Найбільші втрати:

- **Житомирська область** — в ніч на 14 травня температура досягала $-6...-8^{\circ}\text{C}$ **мінімальні втрати до 80%**, за деякими оцінками — ще вищі.
- **Київська область** — **мінімум 30% втрат** серед ранніх сортів.
- **Вінницька область** — **часткові пошкодження** (точна оцінка ще не завершена).
- **Окремі господарства Закарпатської області** — **втрат не зафіксовано** (за даними одного респондента).

У пізніх сортів оцінка пошкоджень ще триває.

Малина

Ситуація з малиною залишається **невизначеною**: частина виробників поки не може оцінити втрати, оскільки рослини перебувають у фазі розвитку. Водночас частина респондентів вже повідомила про **суттєві пошкодження ранніх сортів** малини.

- **Мінімальні втрати** — від **30% до 50%**, у деяких випадках точна цифра ще **невідома**.
- **Регіони з найбільшими мінімальними втратами:**
- **Центральні області (Вінницька, Житомирська)** — мінімум **до 50%** втрат.

- **Північні області (Рівненська, Волинська) — від 30%.**
- **Окремі господарства Закарпатської області — втрат не зафіксовано.**
- **Частина господарств ще не завершила підрахунки,** тому точні дані очікуються.

Загальні тенденції та висновки

- **Ранні сорти** постраждали найбільше — вони перебували у фазі цвітіння під час заморозків.
- **Пізні сорти** — залишаються під загрозою, остаточна оцінка ще попереду.
- **Найбільш постраждали регіони — північні, центральні та частково західні області,** де заморозки сягали $-6...-9^{\circ}\text{C}$.
- **Окремі регіони Закарпаття** уникли пошкоджень. Заморозки пройшли смугами, тому деякі ділянки залишилися неушкодженими.
- **Застосовані методи захисту** (плівка, димлення тощо) **не дали відчутного ефекту** в умовах сильних заморозків — респонденти вказують на обмежену ефективність заходів.
- **Частина респондентів поки не надала дані про втрати,** тож ситуація ще остаточно не сформована.

Конкуренти України на ринку експорту ягід — **Польща** — також стикнулися з подібними погодними випробуваннями. Сезон 2025 року в Польщі розпочався з серйозних погодних випробувань для виробників ягід. Наприкінці квітня та на початку травня по країні пройшли різкі нічні заморозки. Температура в окремих регіонах опускалася до $-6...-7^{\circ}\text{C}$ біля поверхні. Це призвело до значних пошкоджень квіток та зав'язі на плантаціях лохини та суниці.

Особливо тяжкою виявилася ситуація з лохиною — у низці регіонів пошкоджено до 80% квіток, і частина господарств уже в травні визнала сезон невдалим. Навіть у закритому ґрунті втрати склали від 20 до 40%, особливо в зонах, де укриття були недостатньо щільними.

Суниця також постраждала, особливо на незахищених плантаціях. Деякі господарства повідомляють про втрату основної частини найпродуктивніших квіток.

У західних та центральних регіонах Польщі частка втраченої продукції оцінюється в 30–60 %.

За даними експертів, завдані врожаю збитки вже неможливо компенсувати, і польські фермери входять у сезон із дефіцитом ягоди, особливо у сегменті ранньої свіжої продукції.

Окрім України та Польщі, погодних випробувань весною 2025 року зазнали ягідники наступних країн: **Іспанії**, **Сербії** та **Німеччини**.

У Іспанії, шторм Bernard спричинив значні пошкодження ягідних плантацій. Втрата врожаю малини склала 21,5 %, а суниці — 3 %. Це сталося через сильні дощі, вітер та пісочні бурі, які пошкодили теплиці та самі рослини.

У Сербії пізні заморозки та мокрий сніг завдали шкоди плантаціям малини. Особливо постраждали літні сорти, які плодоносять на пагонах попереднього року. Температури нижче -4°C могли спричинити значні втрати врожаю. Остаточна оцінка втрат поки невідома.

У Німеччині весною 2025 року пізні заморозки призвели до пошкодження квіток суниці, лохини та малини. Через це втрати врожаю сягали 50–80%, що спричинило серйозні економічні збитки для фермерів і зменшення пропозиції ягід на ринку.

Але є країни, де погода весни 2025 року була сприятливою для ягідників. Зокрема, у Португалії, Болгарії, Нідерландах та Великій Британії весняні умови сприяли своєчасному цвітінню та очікується хороший врожай.

У Португалії та Болгарії весна була теплою та сухою, що сприяло своєчасному цвітінню та розвитку ягідних культур, таких як суниця, малина та лохина. Завдяки цьому вдалося уникнути пошкоджень від заморозків і дощів, що позитивно вплинуло на якість та обсяги врожаю. Фермери відзначають хороший урожай та позитивні перспективи на сезон.

У Нідерландах пошкодження ягідних культур від заморозків були мінімальними завдяки використанню систем зрошення та інших засобів захисту. Місцеві виробники повідомляють про ранній старт сезону та високий попит на ягоди, що сприяло стабільним цінам на ринку.

У Великій Британії весна 2025 року була надзвичайно теплою та сухою, що призвело до раннього та рясного врожаю ягід. Ягоди дозрівали поступово, набуваючи великого розміру та високої якості. Наприклад, деякі суниці досягали розміру до 50 г, що є рекордним показником.

Зміни в споживчому попиті

Аналіз споживчого попиту на ягоди українців у травні 2025 року свідчить про значні зміни, спричинені передусім високими цінами та впливом економічної ситуації.

Зниження купівельної спроможності та відкладений попит:

Враховуючи значне зростання цін на ранні ягоди, зокрема на суницю садову, у травні 2025 року, українці були змушені скорочувати або відкладати свої покупки. Ціни на суницю стартували від 180-250 грн/кг залежно від регіону та каналу продажу, що є значно вище, ніж у попередні роки. Це призвело до того, що багато споживачів чекають на здешевлення ягоди у червні, коли на ринок надійде більше вітчизняної суниці з відкритого ґрунту. Також споживачі жаліються, що поки ягода, ще не смачна, та чекають встановлення сухої сонячної погоди.

У травні, до початку масового збору української малини, свіжа ягода, якщо вона і з'являється на ринку, імпортується з країн, де сезон починається раніше. Сезон масового збору української малини, як правило, починається з другої половини червня і триває до осені (для ремонтантних сортів). Переважна кількість українців чекають на малину власного врожаю.

Попит на лохину в українців, як правило, обмежений, оскільки травень - це період, коли на ринку з'являється переважно імпортна ягода за досить високими цінами. Лохина в Україні є відносно дорогою ягодою, і її споживання значною мірою залежить від сезону та ціни.

Очікується, що загальне зниження купівельної спроможності та невизначеність щодо доходів змушують споживачів бути більш обачними у витратах на несуттєві продукти, до яких багато хто відносить ранні дорогі ягоди.

Аналіз цін на ягоди (суниця, лохина, малина) на ринку України

1. Огляд українського ринку ягід (травень 2025 року)

У травні 2025 року ринок ягід в Україні демонстрував значні цінові коливання, що було зумовлено насамперед несприятливими погодними умовами. Ціни на суницю були помітно високими як у роздрібних мережах, так і на ринках, коливаючись протягом місяця від 120 грн/кг до понад 500 грн/кг, залежно від місця продажу та регіону. Цей рівень цін безпосередньо пов'язаний зі значними втратами врожаю через весняні заморозки.

Щодо лохини та малини, то у травні 2025 року свіжі ягоди цих культур були представлені на ринку вкрай обмежено, пропозиція була або імпоротною або з дуже ранніх тепличних господарств, що зумовлювало високі ціни.

У ранній сезон ринок часто покладається на імпортні ягоди для задоволення попиту до початку основного внутрішнього врожаю. Присутність імпоротної суниці та лохини на оптових ринках підтверджує цю тенденцію.

2. Аналіз ринку суниці садової (травень 2025 року)

Ринок суниці в Україні у травні 2025 року характеризувався високими цінами, що було прямим наслідком зменшення врожаю через погодні умови.

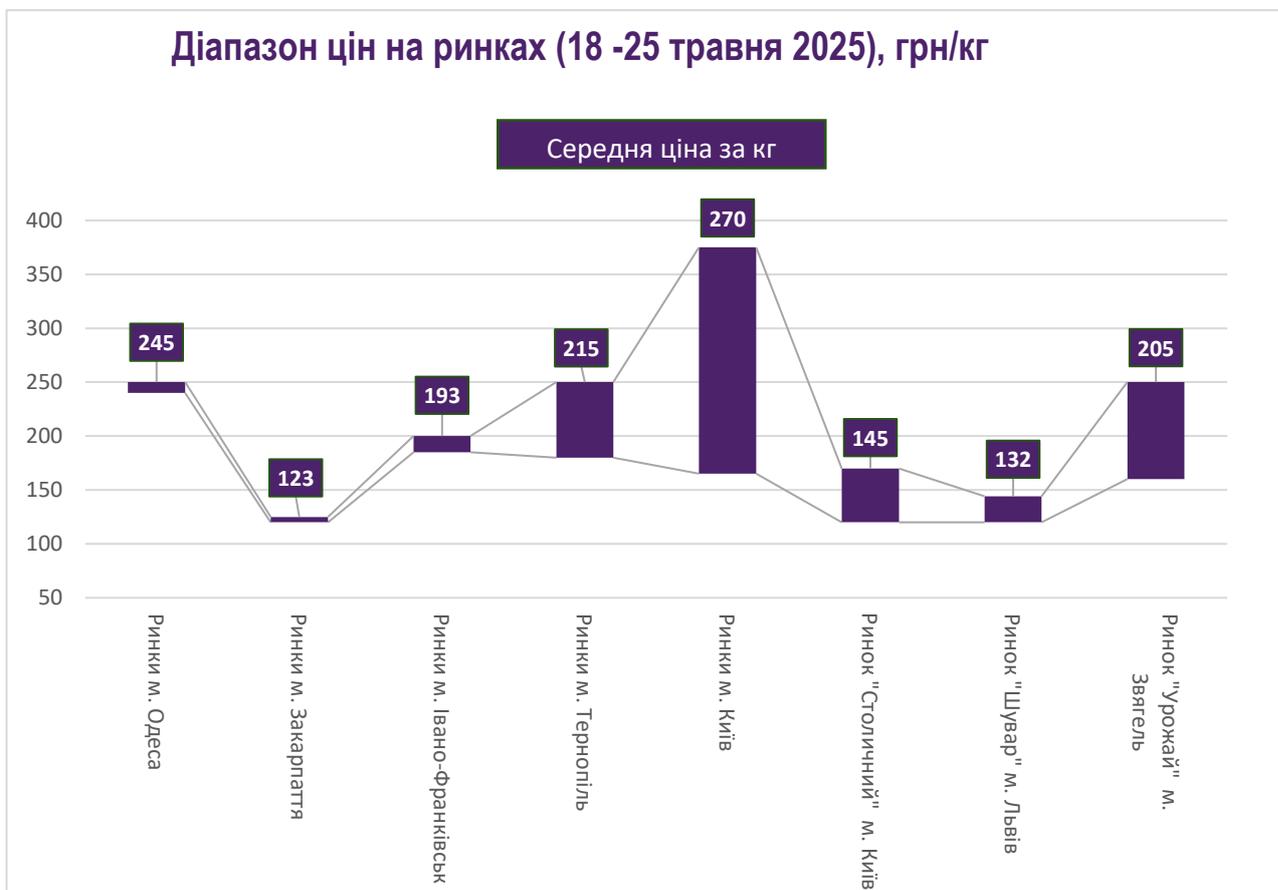
Тенденції роздрібних цін (супермаркети та ринки):

Ціни в супермаркетах на початок травня: ціни на суницю у великих роздрібних мережах були достатньо високими.

Таблиця: **Середні ціни на суницю садову станом на 3-7 травня 2025 року**

Мережа супермаркетів	Середня ціна, грн/кг
Сільпо:	361,175
Varus:	239,9
Фора:	479,6
Metro:	399,9
Ашан:	299
Fruit Time:	372,9

Ціни на ринках (середина-кінець травня): Ціни на місцевих ринках демонстрували регіональні відмінності та були, як правило, нижчими, ніж у супермаркетах, але все ще підвищеними через скорочення врожаю.

Для порівняння, станом на 23 травня 2024 року, якісну суницю на ринку пропонували до продажу по 65-100 грн/кг (\$1,63-2,51/кг).

Надалі очікується прогнозоване зниження цін: Місцеві фермери та аналітики очікують значного зниження цін на суницю у червні 2025 року, потенційно до 80-130 грн/кг до кінця місяця. Це очікується зі збільшенням пропозиції суниці з відкритого ґрунту та зростанням обсягів імпорту. Однак, ціни не прогнозуються нижче 80-100 грн/кг через зростання витрат на виробництво.²

Тенденції оптових цін:

Оптові ціни на суницю у травні 2025 року були високими, що відображало зменшення врожаю. Хоча конкретні оптові показники не завжди чітко відокремлені від ринкових роздрібних цін у джерелах, діапазони цін на ринках (наприклад,

"Шувар", "Столичний") часто відображають ціни, доступні для дрібних роздрібних торговців або оптових покупців. Експерти зазначають, що вартість коливалася в межах від 180 до понад 250 гривень за кілограм, що, ймовірно, включає оптові транзакції або прямі продажі з ферм.

Динаміка експортних/імпортних цін:

Дані імпорту (травень 2025 року): Імпортна суниця була доступна на ринках, таких як "Столичний", за ціною 120-130 грн/кг. Це свідчить про активний імпорт, який доповнює зменшену внутрішню пропозицію.

Істотна різниця між високими цінами для української та імпортової суниці у супермаркетах та нижчими цінами на ринках вказує на сегментований ринок. Ця відмінність може бути пояснена різницею у якості, походженні, логістичних витратах, накладних витратах супермаркетів або часом надходження імпорту збігається з ранньою внутрішньою пропозицією. Також це може відображати готовність споживачів платити премію за сприйняту свіжість вітчизняної продукції або відсутність широкої доступності дешевших імпортних товарів у всіх роздрібних каналах. Ринок поділений: роздрібна торгівля високого класу орієнтована на споживачів, готових платити премію за зручність або якість, тоді як традиційні ринки пропонують більш конкурентоспроможні ціни, особливо зі зростанням сезону та доповненням пропозиції імпортом. Присутність дешевшої імпортової суниці на ринках підкреслює її роль у балансуванні цін, особливо коли внутрішня пропозиція обмежена погодними умовами.

Таблиця 1: Ціни на суницю в Україні (травень 2025 року) – середні показники за тиждень/декаду (грн/кг)

Період (Декада)	Роздрібні ціни в супермаркетах	Роздрібні	Роздрібні	Оптові ціни
		ціни на ринках, вітчизняна суниця	ціни на ринках, імпортна суниця	

Початок травня (1-2 декада)	239,90 - 549	120 - 375 (Одеса, Закарпаття, Івано-Франківськ, Тернопіль, Київ)	Дані не вказані	180 - >250
Середина-кінець травня (3-4 декада)	Схожі на початок травня, з потенційним незначним зниженням	120 - 200 (Київ, Столичний, Шувар, Звягель)	120 - 130 (Столичний)	100->160

3. Аналіз ринку лохини (травень 2025 року)

Тенденції роздрібних цін:

Конкретні тижневі або декадні роздрібні ціни на свіжу лохину у травні 2025 року в наданих джерелах здебільшого відсутні. Однак, на київському ринку "Столичний" імпортна лохина продавалася за ціною 500-700 грн/кг. Це свідчить про те, що свіжа лохина, доступна у травні, ймовірно, є імпортною і має дуже високу ціну, що відповідає ранній сезонній доступності та періоду, коли піковий врожай ще не настав.

Динаміка експортних/імпортних цін:

Дані імпорту (травень 2025 року): Гуртова ціна імпортової лохини на ринку "Столичний" (500-700 грн/кг) вказує на значну присутність імпорту та високу вартість свіжої продукції на початку сезону.

Різкий контраст між високими цінами на імпортовану лохину у травні 2025 року та історичними внутрішніми оптовими цінами або експортними цінами 2023-2024 років підкреслює сезонний характер виробництва лохини в Україні. Травень явно не є піковим сезоном внутрішнього збору врожаю. Високі імпортні ціни свідчать про те, що ранній споживчий попит на свіжу лохину задовольняється за рахунок дорогої іноземної пропозиції. Це вказує на значний розрив між раннім сезонним попитом та місцевими виробничими можливостями, що заповнюється дорогим імпортом. Така ситуація створює як виклик (висока вартість для споживача), так і можливість (стимул для вітчизняних виробників інвестувати в технології раннього сезону, такі як

теплиці). Однак, це також відображає високі бар'єри витрат для таких операцій, особливо враховуючи загальну тенденцію до зниження світових імпорتنих цін на лохину з 2019 року.

4. Аналіз ринку малини (травень 2025 року)

Тенденції роздрібних цін:

Як і у випадку з лохиною, конкретні тижневі або декадні роздрібні ціни на свіжу малину у травні 2025 року здебільшого відсутні в наданих джерелах.

Тенденції оптових цін:

Прямі оптові ціни на свіжу малину у травні 2025 року не надаються. Однак, прогнози на майбутній сезон 2025 року свідчать, що оптові ціни на звичайну малину коливатимуться в межах 35-60 грн/кг, а на органічну малину (особливо заморожену) можуть сягати до 80-100 грн/кг. Ці прогнози стосуються сезонних цін, а не конкретних травневих, що вказує на те, що травень є занадто раннім для значного збору свіжого врожаю.

Динаміка експортних/імпорتنих цін:

Успіх експорту (контекст 2024 року): Україна стала світовим лідером за чистим експортом замороженої малини у 2024 році, експортувавши рекордні 65 тисяч тонн, що на 34% більше, ніж роком раніше.

Прогноз експорту (2025 рік): Очікується збільшення експорту, особливо швидкозамороженої (IQF) малини, з основними покупцями в ЄС, США, Канаді та інших країнах.

Значна увага до експорту замороженої малини та прогнозовані сезонні ціни свідчать про те, що український ринок малини значною мірою орієнтований на переробку та експорт, а не на постачання свіжої продукції на внутрішній ринок, особливо на початку сезону. Відсутність даних про ціни на свіжу малину у травні підтверджує, що цей місяць є передсезонним для значного внутрішнього збору малини. Це вказує на стратегічний пріоритет українських виробників щодо продуктів з доданою вартістю (заморожених ягід), що забезпечує стабільніше ціноутворення

та доступ до міжнародних ринків, зменшуючи ризики, пов'язані з сезонністю та швидкою псуванням свіжої ягоди.

5. Ключові фактори, що впливають на ціни на ягоди

Ціноутворення на ягідному ринку України є результатом складної взаємодії кількох ключових факторів.

Погодні умови та обсяги врожаю:

Погодні умови мають вирішальний вплив на ринок ягід. Сильні весняні заморозки наприкінці квітня 2025 року завдали значної шкоди раннім ягідним культурам, особливо суниці. Це призвело до скорочення внутрішньої пропозиції та, як наслідок, до підвищення цін на доступні свіжі ягоди у травні. Подальші ціни на суницю значною мірою залежатимуть від погодних умов та обсягу основного врожаю з відкритого ґрунту.

Економічні фактори:

Зростання витрат на енергію, саджанці та добрива безпосередньо впливає на собівартість виробництва. Ці підвищені витрати встановлюють нижню межу для цін, не дозволяючи їм опускатися надто низько навіть у піковий сезон.

Логістика та доступ до ринку:

Виклики у логістиці та загальна військова ситуація можуть впливати на ланцюги постачання, сприяючи волатильності цін. Регіональні відмінності у цінах, наприклад, між Закарпаттям та Києвом для суниці, підкреслюють вплив місцевої пропозиції, попиту та транспортних витрат.

Міжнародна ринкова конкуренція та імпорту/експорт:

Вплив імпорту: Надходження імпортової суниці та інших ягід може збільшити загальну пропозицію та чинити тиск на внутрішні ціни, особливо у червні.²

Експортні можливості: Сильні експортні показники, зокрема для замороженої малини, надають виробникам альтернативний ринок збуту, впливаючи на внутрішню пропозицію та динаміку ціноутворення.

Взаємодія між внутрішньою пропозицією (яка сильно залежить від погодних умов), обсягами імпорту та експортними стратегіями створює складне середовище

ціноутворення. Висока залежність від імпорту на початку сезону (наприклад, для суниці та лохини) робить український ринок вразливим до світових цінових тенденцій та зовнішніх шоків пропозиції. Водночас, потужний експортний ринок замороженої малини демонструє здатність України конкурувати на міжнародному рівні у виробництві продуктів з доданою вартістю, що забезпечує буфер проти нестабільності внутрішнього ринку. Ця подвійна динаміка, що характеризується залежністю від імпорту свіжих ягід на початку сезону та експортною силою у переробленій продукції, є визначальною рисою українського ринку ягід.

Регуляторні зміни

Впровадження міжнародних сертифікатів

З 11 січня 2025 року набув чинності новий порядок видачі міжнародних сертифікатів для харчових продуктів, включаючи ягоди. Новий порядок, затверджений наказом Мінагрополітики №2252 від 26 липня 2024 року, визначає чітку процедуру подання заяви оператором ринку для отримання міжнародних сертифікатів та інших документів, які вимагаються законодавством країни призначення. Це включає перелік необхідних документів, підстави для видачі або відмови у видачі сертифікатів, а також процедуру видачі передекспортного міжнародного сертифіката у випадках, коли на дату відправлення не визначена країна призначення або невідомий кінцевий транспортний засіб.

Для виробників ягід це означає спрощення та стандартизацію процесу експорту продукції. Зокрема, затверджено 15 форм міжнародних сертифікатів для експорту харчових продуктів тваринного і нетваринного походження, що дозволяє уникнути затримок через відсутність узгоджених форм сертифікатів з країнами-імпортерами. Очікується, що ці зміни сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності українських ягід на міжнародних ринках. Спрощення процедур та чіткість вимог мають зменшити адміністративне навантаження на експортерів та полегшити доступ до нових ринків збуту.

Зміни в системі оподаткування

З 1 січня 2025 року в Україні набули чинності зміни до Податкового кодексу, які безпосередньо впливають на агропромислові підприємства, включаючи виробників ягід. Ці нововведення спрямовані на вдосконалення системи оподаткування та забезпечення більш справедливого податкового навантаження на аграрний сектор.

Основні зміни в оподаткуванні агропромислових підприємств

- **Мінімальне податкове зобов'язання (МПЗ):** Встановлено фіксований коефіцієнт «К» у розмірі 0,057, який використовується для розрахунку МПЗ для власників і орендарів агропромислових земель. Це означає, що навіть у разі відсутності прибутку підприємства зобов'язані сплачувати мінімальний податок, розрахований на основі нормативної грошової оцінки землі.
- **Оновлення порядку визначення вартості землі:** Змінено методику розрахунку вартості земельних ділянок для оподаткування, що може призвести до перегляду податкових зобов'язань підприємств.

Підвищення екологічного податку

З 1 січня 2025 року в Україні набули чинності нові ставки екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти, які тепер становлять 100% від базових ставок, передбачених статтею 245 Податкового кодексу України.

Для підприємств, що займаються вирощуванням ягід, підвищення ставок екологічного податку може мати наступні наслідки:

- **Збільшення витрат:** Підприємства, які використовують воду для зрошення та здійснюють скиди стічних вод, можуть зіткнутися з підвищенням витрат на сплату екологічного податку.
- **Необхідність модернізації:** З метою зменшення обсягів скидів та відповідно податкових зобов'язань, виробники можуть бути змушені інвестувати в модернізацію систем зрошення та очищення води.
- **Підвищення цін на продукцію:** Зростання витрат може призвести до підвищення оптових цін на ягоди, що вплине на конкурентоспроможність української продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Введення аграрних нот

З 1 січня 2025 року в Україні набув чинності Закон «Про аграрні ноти» №3586-ІХ, який запроваджує новий фінансовий інструмент для аграрного сектору — аграрні ноти. Цей інструмент покликаний спростити доступ сільгоспвиробників до фінансування та інтегрувати агробізнес України в ринки капіталу.

Аграрна нота — це неемісійний цінний папір, який посвідчує безумовне зобов'язання боржника, забезпечене заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти кредитору відповідно до умов, визначених таким цінним папером. Вона існує виключно в електронній формі та реєструється в Реєстрі аграрних нот (РАН), адміністратором якого є Центральний депозитарій цінних паперів.

Для виробників ягід аграрні ноти відкривають нові можливості:

- Залучення фінансування: Малі та середні фермери можуть використовувати аграрні ноти для отримання кредитів під заставу майбутнього врожаю ягід.
- Спрощення процедур: Електронний формат аграрних нот зменшує бюрократичні перешкоди, пов'язані з отриманням фінансування.
- Захист прав: Використання аграрних нот забезпечує прозорість та захист прав кредиторів і боржників, що є важливим для стабільності фінансових відносин у галузі.

На сьогодні аграрні ноти вже використовуються як інструмент залучення грошових коштів у сільське господарство України та для здійснення розрахунків за чинними договорами.

Цифровізація фітосанітарних процедур

З 1 лютого 2025 року Україна приєдналася до міжнародної системи ePhyto, що дозволяє обмінюватися електронними фітосанітарними сертифікатами з 124 країнами світу. Це підвищує прозорість та ефективність експортних операцій.

Основні програми підтримки для ягідників у 2025 році

1. Бюджетна субсидія на гектар

Розмір субсидії: 4 000 грн на 1 гектар. Підтримка надається аграріям, які мають у власності або користуванні від 1 до 120 гектарів сільськогосподарських земель. У

2025 році субсидію можуть отримати лише ті фермери, які не отримували її у 2024 році. Заявки приймаються з 12 лютого 2025 року через Державний аграрний реєстр (ДАР).

2. Гранти на розвиток ягідництва

У 2025 році в Україні діяли державні програми підтримки аграріїв, зокрема гранти на розвиток садівництва, ягідництва та тепличного господарства в межах ініціативи «єРобота». Ці програми були спрямовані на стимулювання малого та середнього агробізнесу, включаючи виробників ягід.

Грант на сад - безповоротна фінансова допомога на створення або розширення багаторічних насаджень — садів, ягідників чи виноградників.

Умови отримання:

- Розмір гранту: до 400 тис. грн на 1 гектар, але не більше 70% вартості проєкту.
- Площа: від 1 до 25 га.
- Культури: включають малину, лошину, ожину, смородину, суницю садову, обліпиху, порічку, аґрус, виноград тощо.
- Обов'язкові вимоги: наявність системи зрошення та водозабору, проєкт висадки з кошторисом, створення робочих місць, ведення діяльності не менше 5 років.
- Подання заявки: через портал «Дія» з додаванням проєкту висадки насаджень.

Грант на теплицю - грант на будівництво модульної теплиці для цілорічного вирощування сільськогосподарських культур.

Умови отримання:

- Розмір гранту: від 2 до 7 млн грн, але не більше 70% вартості проєкту.
- Площа теплиці: від 0,4 до 2,4 га.
- Термін реалізації: до 1 року.
- Обов'язкові вимоги: створення не менше 4 постійних та 10 сезонних робочих місць на 1 га, ведення діяльності не менше 3 років після завершення будівництва, сплата податків.

- Подання заявки: через портал «Дія» з додаванням проєкту будівництва теплиці з кошторисною документацією.

Станом на кінець квітня 2025 року прийом заявок на обидві програми було призупинено через вичерпання бюджетних коштів. Міністерство аграрної політики та продовольства повідомило, що всі гранти, рішення про надання яких вже прийнято, будуть профінансовані в повному обсязі до кінця року. Про відновлення прийому заявок буде повідомлено додатково на офіційних ресурсах міністерства.

Програми отримали позитивні відгуки від аграріїв, особливо малих та середніх фермерів, які займаються вирощуванням ягід. Гранти сприяли модернізації господарств, впровадженню сучасних технологій вирощування та розширенню виробництва. Проте призупинення прийому заявок викликало занепокоєння серед фермерів, які планували скористатися програмами. Вони очікують на додаткове фінансування та відновлення прийому заявок у найближчому майбутньому.

3. Компенсація банківських відсотків

Держава продовжує програму компенсації банківських відсотків за кредитами для аграріїв. Фермери можуть отримати компенсацію за кредитами, взятими на розвиток господарства, включаючи закупівлю техніки та обладнання.

Події та ініціативи

Macfrut 2025: головна міжнародна подія плодоовочевого сектору

42-а Міжнародна виставка Macfrut, яка відбулася з 6 по 8 травня 2025 року в італійському місті Ріміні. Одна з ключових платформ для демонстрації інновацій та досягнень у сфері садівництва, овочівництва та ягідництва. Подія зібрала понад 61 тисячу учасників і 1400 експонентів з усього світу, 40% з яких — міжнародні компанії. Виставка охоплювала всі ключові ланки агроланцюга: від вирощування і селекції до зберігання, переробки, пакування і маркетингу.

Особливу увагу на Macfrut 2025 було приділено ягідництву. Зокрема, компанія Marvil Engineering презентувала інноваційне обладнання для зберігання ягід у регульованому газовому середовищі без використання азоту, що забезпечує високу

якість продукції та економію енергії. Geoplant Vivaі представила нові сорти саджанців суниці садової, включно з сортом "Джіна Італія", адаптованим до умов України. Крім того, в межах виставки відбулася подія Biosolutions International Event, де демонстрували натуральні засоби для захисту та живлення рослин, що є актуальним напрямком і для виробників ягід.

Україна була представлена на виставці потужною делегацією. Участь взяли понад 30 компаній та організацій, зокрема: ФАО, Українська плодоовочева асоціація, "БЕРРІ ХАБ ПЛЮС", "Ярофрут", "ФруТек", "Малин Планта", "Агро-мел", "Екопродукт" та інші. Учасники підкреслили високий технологічний рівень події, можливість встановлення нових міжнародних контактів та презентації українського ягідного потенціалу. Участь України у виставці демонструє прагнення галузі не лише виживати, а й розвиватися попри виклики війни.

XXXVI Міжнародний семінар Blueberries Mexico 2025 відбувся 28–29 травня 2025 року в готелі Hard Rock Hotel у Гвадалахарі, Мексика. Цей захід є ключовою подією для світової індустрії вирощування лохини, організованою компанією Blueberries Consulting.

Основні теми семінару:

- Технічні аспекти вирощування лохини: обговорювалися методи живлення, захисту рослин, управління стресом та покращення якості плодів.
- Постачання та логістика: розглядалися виклики, пов'язані з транспортуванням та зберіганням ягід.
- Глобальні ринкові тенденції: аналізувалися впливи тарифних війн, зокрема між США та Мексикою, на експорт лохини.

Семінар зібрав понад 500 учасників з усього світу, включаючи виробників, експортерів, науковців та постачальників технологій. Хоча конкретна участь українських компаній не зазначена, подібні заходи є цінним джерелом знань та контактів для українських ягідників, особливо в контексті розширення експорту та впровадження інноваційних технологій у вирощуванні лохини.

Бізнес-місія українських експортерів органічної ягоди до Нідерландів

З 20 по 23 травня 2025 року відбулася бізнес-місія до Королівства Нідерландів за участі українських бізнес-організацій (BSO) та малих і середніх підприємств — експортерів органічної ягідної продукції. Мета поїздки — розширення експортних можливостей, встановлення контактів з європейськими партнерами та ознайомлення з вимогами ринку ЄС до органічної продукції.

Основні напрями візиту

Візити до ключових гравців ринку: Учасники відвідали провідні компанії та галузеві організації, серед яких:

- **Origin & Amsterdam** — дистриб'ютор заморожених ягід;
- **BioNext** — галузева платформа сталого органічного виробництва;
- **Fresh Forward** — селекційна компанія з фокусом на інноваційні сорти суниці та яблук;
- **BidFood, Helsu Foods, Tradin Organic, Netra Agro, SVZ, Döhler** — компанії у сфері переробки, інгредієнтів і глобальних закупівель.

Участь у виставці PLMA 2025 (Амстердам): Учасники мали змогу ознайомитися з останніми трендами у сфері private label, упаковки й маркування органічної продукції, а також провести індивідуальні зустрічі з потенційними партнерами.

Огляд європейського ритейлу: Візит до супермаркету **Albert Heijn** у Роттердамі надав можливість вивчити вимоги до органічної продукції з боку ритейлерів — від викладки і маркування до стабільності постачань.

В результаті участі у програмі взяли 10 українських компаній — членів Асоціації «Ягідництво України», які презентували свою продукцію, сертифікацію (BRC, FSSC 22000, ISO 22000) та експортний потенціал. Досягнуто попередніх домовленостей щодо постачання заморожених і перероблених органічних ягід до країн ЄС. Учасники отримали безпосередню інформацію про сертифікаційні вимоги, логістичні рішення, підходи до селекції, переробки та маркетингу.

Підтримка та організація: Бізнес-місію організовано Асоціацією «Ягідництво України», Державною установою «Офіс з розвитку підприємництва та експорту» та громадською спілкою «Органічна Ініціатива» за підтримки Швейцарії в межах трьох

програм: Швейцарська програма сприяння імпорту (SIPPO), Глобальна Програма Якості та Стандартів (UNIDO, Фаза 2); Програма QFTP — спільна ініціатива FiBL та SAFOSO AG.

Рекомендації для членів

Що враховувати у найближчі 1–2 місяці

- **Високий ціновий рівень на ранню ягоду:** у червні–липні очікується зниження цін на суницю до 80–130 грн/кг, однак вони залишатимуться вищими за середньорічні показники через зростання собівартості виробництва. Плануйте збут із урахуванням поступового насичення ринку.
- **Конкуренція з імпортом:** імпортна суниця та лохина вже присутні на оптових ринках за нижчими цінами. Це чинитиме тиск на внутрішніх виробників, особливо на сегмент, орієнтований на роздрібні мережі.
- **Погодні ризики:** значна частина пізніх сортів ще перебуває у фазі формування врожаю. Пильна увага до прогнозів погоди, оперативне реагування (накриття, додаткове зрошення) можуть мінімізувати подальші втрати.
- **Споживчий попит:** у червні очікується активізація купівель, проте споживачі залишатимуться чутливими до ціни. Варто орієнтуватися на дрібні фасування та промо акції.

Пропозиції щодо ринкової поведінки

- **Сегментація каналів збуту:** для преміальних роздрібних мереж і HoReCa важливо забезпечити якість, стабільність постачання та сертифікацію. Для ринків — робити ставку на ціну й оперативність доставки.
- **Маркетинг та комунікація:** варто підкреслювати переваги української ягоди — свіжість, локальність, натуральність. У комунікації з кінцевим споживачем робіть акцент на якості та безпечності продукції.

- **Внутрішній ринок:** розгляньте гнучкі підходи — продаж через онлайн-платформи, прямі поставки у магазини біля дому, співпраця з локальними кооперативами для зниження логістичних витрат.

Пропозиції щодо експорту

- **Використання нового порядку сертифікації та ePhyto:** спрощена система міжнародних сертифікатів та електронні фітосанітарні сертифікати відкривають можливості для швидшого виходу на ринки ЄС. Варто активно готувати документи та налагоджувати партнерства.
- **Фокус на перероблену продукцію:** експорт замороженої малини та іншої переробленої ягоди залишається стабільним і конкурентним сегментом. У сезоні 2025 року це буде менш ризиковим, ніж орієнтація лише на свіжий ринок.
- **Органічний сегмент:** попит у ЄС на сертифіковану органічну ягоду зростає. Учасники бізнес-місії в Нідерланди підтвердили високий інтерес покупців. Тому інвестиції у сертифікацію й органічне виробництво є перспективними.

Пропозиції щодо оптимізації виробництва

- **Технології захисту від заморозків:** досвід Польщі показує активний перехід на тунельне вирощування як спосіб захисту від весняних ризиків. Варто розглянути можливість поступового впровадження подібних систем.
- **Зрошення та водозбереження:** у зв'язку з підвищенням екологічного податку необхідно модернізувати системи поливу та очищення води, щоб знизити витрати.
- **Інвестиції у тепличні та плівкові технології:** раннє виробництво у захищеному ґрунті дає шанс зайняти нішу, де зараз домінує дорогий імпорт.
- **Використання фінансових інструментів:** аграрні ноти можуть стати дієвим механізмом для залучення оборотних коштів під майбутній врожай, що особливо важливо у сезон високих ризиків.